Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 13. septembra 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Občianstvo Únie — Článok 20 ZFEÚ — Štátny príslušník tretieho štátu, ktorý má vo svojej starostlivosti maloleté dieťa, ktoré je občanom Únie — Právo na pobyt v členskom štáte, ktorého štátnym príslušníkom je dieťa — Odsúdenie rodiča dieťaťa za trestný čin — Rozhodnutie o vyhostení rodiča, v dôsledku ktorého je nepriamo vyhostené dotknuté dieťa“

Vo veci C-304/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vyšší súd (imigračný a azylový senát), Spojené kráľovstvo] zo 4. júna 2014 a doručený Súdnemu dvoru 24. júna 2014, ktorý súvisí s konaním:

Secretary of State for the Home Department

proti

CS,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen a C. Lycourgos, sudcovia A. Rosas (spravodajca), E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal a K. Jürimäe,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. júna 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— CS, v zastúpení: R. Husain, QC, L. Dubinsky a P. Tridimas, barristers, ktorých splnomocnil D. Furner, solicitor,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: M. Holt a J. Beeko, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,

— dánska vláda, v zastúpení: C. Thorning a M. Wolff, splnomocnení zástupcovia,

— francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a R. Coesme, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: angličtina.

— poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, K. Pawłowska a M. Pawlicka, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: I. Martínez del Peral, C. Tufvesson a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. februára 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 20 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi CS, štátnou príslušníčkou tretieho štátu, matkou maloletého dieťaťa, ktoré je občanom Únie a má štátnu príslušnosť členského štátu, v ktorom sa vždy zdržiavalo, na jednej strane, a Secretary of State for the Home Department (minister vnútra, Spojené kráľovstvo) na strane druhej, vo veci rozhodnutia o vyhostení matky dieťaťa z územia tohto členského štátu do tretieho štátu z dôvodu, že má záznam v registri trestov.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), nazvaný „Oprávnené osoby“ znie:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.

2. Bez toho, aby boli dotknuté práva voľného pohybu a pobytu, ktoré dané osoby môžu mať plným právom, hostiteľský členský štát v súlade so svojou vnútroštátnou legislatívou umožní vstup a pobyt pre nasledujúce osoby:

a) akíkoľvek iní rodinní príslušníci, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, ktorí nespadajú pod definíciu v bode 2 článku 2 a ktorí v krajine, z ktorej prišli, sú nezaopatrenými osobami alebo členmi domácnosti občana Únie, ktorý má základné právo pobytu,…

…

Hostiteľský členský štát vykoná rozsiahle preskúmanie osobných okolností a zdôvodní akékoľvek odmietnutie vstupu alebo pobytu takýmto osobám.“

Právo Spojeného kráľovstva

Zákon o štátnych hraniciach

4 Podľa § 32 ods. 5 UK Borders Act 2007 (zákon z roku 2007 o štátnych hraniciach, ďalej len „zákon o štátnych hraniciach“) v prípade, že osoba, ktorá nie je britským štátnym príslušníkom, je usvedčená zo spáchania trestného činu v Spojenom kráľovstve a je odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní minimálne 12 mesiacov, musí minister vnútra vydať príkaz na jej vyhostenie.

5 Z § 33 zákona o štátnych hraniciach vyplýva, že takáto povinnosť je vylúčená, ak by vyhostenie odsúdenej osoby na základe príkazu na vyhostenie:

a) porušilo práva osoby zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaným v Ríme 4. novembra 1950, alebo

b) porušilo povinnosti, ktoré Spojenému kráľovstvu vyplývajú z dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného 28. júla 1951 v Ženeve (Zbierka zmlúv Spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545 [1954]), alebo

c) porušilo práva, ktoré má odsúdená osoba podľa zmlúv Európskej únie.

Nariadenie o prisťahovalectve

6 Na základe § 15 A ods. 4 A Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [nariadenie z roku 2006 o prisťahovalectve (Európsky hospodársky priestor)] v znení zmenenom a doplnenom v roku 2012 (ďalej len „nariadenie o prisťahovalectve“), ktoré zohľadňuje rozsudok z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), osobe, ktorá spĺňa kritériá stanovené v § 15 A ods. 4 A, sa priznáva „odvodené právo na pobyt v Spojenom kráľovstve“.

7 § 15 A ods. 9 tohto nariadenia však stanovuje, že osoba, ktorá by za normálnych podmienok mala odvodené právo na pobyt konkrétne podľa uvedeného odseku 4 A, toto právo nemá, ak „minister vnútra vydal rozhodnutie na základe § [19 ods. 3 písm. b), § 20 ods. 1 alebo § 20 A ods. 1 nariadenia o prisťahovalectve]“.

8 Podľa § 20 ods. 1 nariadenia o prisťahovalectve môže minister vnútra zamietnuť vydať, predĺžiť alebo zrušiť potvrdenie o prihlásení sa na pobyt, povolenie na pobyt, doklad potvrdzujúci trvalý pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt „ak je zamietnutie alebo zrušenie odôvodnené ochranou verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia“.

9 Na základe § 20 ods. 6 nariadenia o prisťahovalectve musí byť takéto rozhodnutie prijaté v súlade s § 21 tohto nariadenia.

10 § 21 A nariadenia o prisťahovalectve uplatňuje zmenené a doplnené znenie časti 4 tohto nariadenia na rozhodnutia prijaté najmä v súvislosti s odvodeným právom na pobyt. § 21 A ods. 3 písm. a) uvedeného nariadenia uplatňuje túto časť 4 tak, ako keby „odkazy na skutočnosť ‚odôvodnenú ochranou verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia podľa § 21‘ odkazovali, na tomto mieste, na skutočnosť, ktorá ‚prispieva k zachovaniu verejného záujmu‘“.

11 Z týchto ustanovení vyplýva, že je možné odmietnuť priznať odvodené právo na pobyt osobe, ktorá by sa za normálnych okolností mohla domáhať práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, tak ako ho vykladal Súdny dvor vo svojom rozsudku z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), pokiaľ by to bolo vo verejnom záujme.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 CS, ktorá je štátnou príslušníčkou tretieho štátu, uzavrela v roku 2002 manželstvo s britským občanom. V septembri 2003 jej bolo na základe manželstva udelené vízum a legálne vstúpila na územie Spojeného kráľovstva s povolením zdržiavať sa v tejto krajine do 20. augusta 2005. Dňa 31. októbra 2005 jej bolo vydané povolenie na trvalý pobyt v tomto členskom štáte.

13 V roku 2011 sa z tohto manželstva narodilo v Spojenom kráľovstve dieťa. CS sa o toto dieťa, ktoré je britským štátnym príslušníkom, starala sama.

14 Dňa 21. marca 2012 bola CS uznaná vinnou zo spáchania trestného činu. Dňa 4. mája 2012 jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov.

15 Dňa 2. augusta 2012 bola CS informovaná, že v dôsledku tohto odsúdenia by mala byť zo Spojeného kráľovstva vyhostená. Dňa 30. augusta 2012 podala CS v tomto členskom štáte žiadosť o azyl. Jej žiadosť preskúmal príslušný vnútroštátny orgán, ktorým je minister vnútra.

16 Dňa 2. novembra 2012 bola CS po vykonaní trestu prepustená na slobodu a 9. januára 2013 minister vnútra zamietol jej žiadosť o azyl. Rozhodnutie o vyhostení CS zo Spojeného kráľovstva do tretieho štátu bolo prijaté na základe článku 32 ods. 5 zákona o štátnych hraniciach. CS napadla uvedené rozhodnutie žalobou podanou na First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Súd prvého stupňa (imigračný a azylový senát), Spojené kráľovstvo]. Dňa 3. septembra 2013 bolo žalobe CS vyhovené z dôvodu, že jej vyhostenie by viedlo k porušeniu dohovoru o postavení utečencov, článkov 3 a 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj Zmlúv.

17 Vo svojom rozhodnutí First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Súd prvého stupňa (imigračný a azylový senát)] konštatoval, že v prípade prijatia opatrenia na vyhostenie CS by sa v Spojenom kráľovstve žiadny iný rodinný príslušník nemohol postarať o jej dieťa, čo by znamenalo, že toto dieťa by svoju matku muselo nasledovať do štátu jej pôvodu. Tento prvostupňový súd s odkazom na práva dieťaťa CS súvisiace s jeho európskym občianstvom, podľa článku 20 ZFEÚ, ako ho Súdny dvor vykladal v rozsudku z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), rozhodol, že „občan Európskej únie nemôže byť za žiadnych okolností implicitne vyhostený z územia Európskej únie. Z tohto zákazu nie je možná žiadna výnimka ani ak… jeho rodičia spáchali v minulosti trestný čin… [a že] predmetné rozhodnutie o vyhostení je teda protiprávne, keďže porušuje práva, ktoré dieťaťu priznáva článok 20 ZFEÚ“.

18 Minister vnútra bol oprávnený podať odvolanie na Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vyšší súd (imigračný a azylový senát), Spojené kráľovstvo]. Uviedol, že prvostupňový súd sa tým, že vyhovel žalobe CS, dopustil nesprávneho právneho posúdenia a to najmä v rámci záverov týkajúcich sa práv, ktoré jej dieťaťu priznáva článok 20 ZFEÚ, rozsudku z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) a odvodených práv, ktoré boli priznané CS. Minister vnútra najmä tvrdil, že právo Únie nebráni tomu, aby bola CS vyhostená do štátu svojho pôvodu, aj keby to malo jej dieťaťu, občanovi Únie, brániť v riadnom využívaní podstatnej časti jeho práv súvisiacich s jeho postavením.

19 Za týchto podmienok Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vyšší súd (imigračný a azylový senát)] rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni právo Únie, konkrétne článok 20 ZFEÚ, členskému štátu v tom, aby zo svojho územia vyhostil do krajiny, ktorá nie je členom Únie, štátneho príslušníka krajiny, ktorá nie je členským štátom Únie, ktorý je rodičom dieťa, ktoré je občanom tohto členského štátu (a teda občanom Únie), a toto dieťa má vo svojej starostlivosti, ak tým zbaví dieťa, ktoré je občanom Únie, možnosti riadne využívať podstatnú časť svojich práv, ktoré mu prislúchajú ako občanovi Únie?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, za akých okolností by bolo takéto vyhostenie podľa práva Únie prípustné?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, v akom rozsahu, ak vôbec, ovplyvňujú články 27 a 28 smernice 2004/38 odpoveď na druhú otázku?“

O prejudiciálnych otázkach

20 Svojimi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať vo vzájomnej súvislosti, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 20 ZFEÚ má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej musí byť štátny príslušník tretieho štátu, ktorý bol v minulosti odsúdený za trestný čin určitej závažnosti, vyhostený z územia tohto členského štátu do daného tretieho štátu, hoci tento štátny príslušník má vo svojej starostlivosti maloleté dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tohto členského štátu, v ktorom od svojho narodenia býva bez toho, aby využilo svoje právo na voľný pohyb, ak by toto dieťa muselo v dôsledku navrhovaného vyhostenia opustiť územie Únie, čím by bolo zbavené možnosti skutočne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu vyplývajú z postavenia občana Únie.

O ustanoveniach práva Únie týkajúcich sa občianstva Únie

21 V prvom rade treba konštatovať, že článok 3 smernice 2004/38 s názvom „Oprávnené osoby“ vo svojom odseku 1 stanovuje, že táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí „sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov“.

22 Z toho vyplýva, že uvedená smernica sa neuplatní na situáciu, o akú ide vo veci samej, kde dotknutý občan Únie nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb a vždy sa zdržoval v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť má (pozri rozsudok z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, bod 39). Pokiaľ sa na občana Únie nevzťahuje pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, nevzťahuje sa tento pojem ani na jeho rodinného príslušníka, lebo právami priznanými touto smernicou rodinným príslušníkom oprávnenej osoby nie sú vlastné práva patriace týmto rodinným príslušníkom, ale práva odvodené, získané na základe ich postavenia rodinného príslušníka oprávnenej osoby (pozri rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 42; z 15. novembra 2011, Dereci a i., C-256/11, EU:C:2011:734, bod 55, ako aj z 8. mája 2013, Ymeraga a i., C-87/12, EU:C:2013:291, bod 31).

23 V druhom rade, pokiaľ ide o článok 20 ZFEÚ, Súdny dvor už mal príležitosť rozhodnúť, že situáciu občana Únie, ktorý tak ako dieťa CS, ktoré má britskú štátnu príslušnosť, neuplatnil právo na voľný pohyb, však nemožno iba na základe tejto skutočnosti považovať za výlučne vnútroštátnu situáciu, teda situáciu, ktorá nevykazuje žiadnu spojitosť s ktoroukoľvek situáciou pokrytou právom Únie (pozri rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 46; z 15. novembra 2011, Dereci a i., C-256/11, EU:C:2011:734, bod 61, ako aj zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 43).

24 Keďže totiž postavenie občana Únie má byť základným postavením štátnych príslušníkov členských štátov, dieťa CS ako štátny príslušník členského štátu má postavenie občana Únie podľa článku 20 ods. 1 ZFEÚ, a môže sa teda aj voči členskému štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, domáhať práv, ktoré patria k tomuto postaveniu (pozri rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 48; z 15. novembra 2011, Dereci a i., C-256/11, EU:C:2011:734, bod 63, ako aj zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 44).

25 Občianstvo Únie priznáva každému občanovi Únie základné a individuálne právo voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov s výhradou obmedzení a podmienok uvedených v Zmluve a opatrení prijatých na ich uplatnenie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. októbra 2010, Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, bod 29, a zo 16. októbra 2012, Maďarsko/Slovensko, C-364/10, EU:C:2012:630, bod 43).

26 Ako Súdny dvor rozhodol v bode 42 rozsudku z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), článok 20 ZFEÚ bráni vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom je zbavenie občanov Únie možnosti účinného využívania podstatnej časti práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občana Únie.

27 Naopak, ustanovenia Zmluvy týkajúce sa občianstva Únie nepriznávajú štátnym príslušníkom tretích štátov nijaké samostatné právo (rozsudky z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 66, a z 8. mája 2013, Ymeraga a i., C-87/12, EU:C:2013:291, bod 34).

28 Prípadné práva priznané štátnym príslušníkom tretích štátov ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa občianstva Únie totiž nie sú vlastné práva uvedených štátnych príslušníkov, ale ide o práva odvodené od práv, ktoré sú priznané občanovi Únie. Účel a odôvodnenie uvedených odvodených práv sú založené na konštatovaní, že odmietnuť ich priznanie môže obmedziť najmä slobodu pohybu občana Únie (rozsudky z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, body 67 a 68, ako aj z 8. mája 2013, Ymeraga a i., C-87/12, EU:C:2013:291, bod 35).

29 V tejto súvislosti Súdny dvor už konštatoval, že existujú obzvlášť výnimočné situácie, v ktorých napriek skutočnosti, že sa neuplatní sekundárne právo týkajúce sa práva štátnych príslušníkov tretích štátov na pobyt a dotknutý občan Únie nevyužil svoju slobodu pohybu, štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom uvedeného občana, však musí byť priznané právo na pobyt, aby nedošlo k narušeniu potrebného účinku občianstva Únie, ak by ako dôsledok odopretia daného práva bol tento občan nútený opustiť územie Únie ako celok, čo by ho zbavilo možnosti účinne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu z tohto postavenia vyplývajú (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, body 43 a 44; z 15. novembra 2011, Dereci a i., C-256/11, EU:C:2011:734, body 66 a 67; z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71; z 8. mája 2013, Ymeraga a i., C-87/12, EU:C:2013:291, bod 36, ako aj z 10. októbra 2013, Alokpa a Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32).

30 Vyššie uvedené situácie charakterizuje skutočnosť, že aj keď sú upravené právnou úpravou patriacou *a priori* do právomoci členských štátov, teda právnou úpravou týkajúcou sa práv na vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích štátov nepatriacich do pôsobnosti ustanovení odvodeného práva, ktoré na základe určitých podmienok stanovujú udelenie takéhoto práva, tieto situácie však majú vnútorný vzťah k slobode pohybu a pobytu občana Únie, čo bráni tomu, aby bolo uvedeným štátnym príslušníkom v členskom štáte, v ktorom sa tento občan zdržiava, odopreté právo na vstup a pobyt, aby sa táto sloboda neobmedzovala (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 72, a z 8. mája 2013, Ymeraga a i., C-87/12, EU:C:2013:291, bod 37).

31 V prejednávanej veci je dieťaťu CS ako občanovi Únie priznané právo voľného pohybu a pobytu na území Únie a každé obmedzenie tohto práva patrí do pôsobnosti práva Únie.

32 Obmedzenie práv vyplývajúcich z postavenia občana Únie by mohlo mať za následok vyhostenie matky tohto dieťaťa, ktorá sa oň skutočne stará, keďže toto dieťa by mohlo byť fakticky nútené opustiť územie Únie ako celok. V tomto zmysle by vyhostenie matky pripravilo toto dieťa o možnosť skutočne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu vyplývajú z postavenia občana Únie.

33 V dôsledku toho sa treba domnievať, že situácia, o akú ide vo veci samej, by mohla viesť k tomu, že dieťa CS bude zbavené možnosti účinne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu vyplývajú z postavenia občana Únie, a preto patrí do pôsobnosti práva Únie.

O možnosti zaviesť obmedzenia odvodeného práva na pobyt vyplývajúceho z článku 20 ZFEÚ

34 Vláda Spojeného kráľovstva sa domnieva, že spáchanie trestného činu môže viesť k tomu, že sa na prípad neuplatní zásada, ktorú Súdny dvor stanovil v rozsudku z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Ak by však mal Súdny dvor dospieť k záveru, že táto zásada sa v situácii, o akú ide vo veci samej, uplatní, podľa tejto vlády je možné danú zásadu obmedziť. Vláda Spojeného kráľovstva v tomto ohľade uvádza, že rozhodnutie o vyhostení CS z dôvodu jej protiprávneho konania určitej závažnosti zodpovedá dôvodu verejného poriadku, keďže toto konanie predstavuje zjavnú hrozbu pre zákonom chránený záujem tohto členského štátu, konkrétne zachovanie sociálnej súdržnosti a spoločenských hodnôt. Táto vláda uviedla, že Court of Appeal (England & Wales) (Criminal Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (trestoprávne oddelenie), Spojené kráľovstvo] v rozhodnutí, ktorým zamietol odvolanie CS proti odsúdeniu na trest odňatia slobody, v prejednávanej veci uznal závažnosť trestného činu spáchaného dotknutou osobou.

35 V tejto súvislosti vláda Spojeného kráľovstva tvrdí, že články 27 a 28 smernice 2004/38 upravujú možnosť členských štátov vyhostiť zo svojho územia občana Únie okrem iného v prípade, ak spáchal trestný čin. Nepripustiť možnosť zaviesť obmedzenie odvodeného práva na pobyt vyplývajúceho priamo z článku 20 ZFEÚ a prijať opatrenie na vyhostenie by však znamenalo, že členský štát by nemohol vyhostiť štátneho príslušníka tretieho štátu uznaného vinným z trestného činu, pokiaľ je rodičom dieťaťa, ktoré je občanom Únie a zdržiava sa v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. Za týchto podmienok by štátny príslušník tretieho štátu, ktorý má odvodené právo na pobyt, mal nárok na vyššiu úroveň ochrany pred vyhostením z územia tohto členského štátu, ako občan Únie. Členský štát by preto mal mať možnosť uskutočniť výnimku z odvodeného práva na pobyt vyplývajúceho z článku 20 ZFEÚ a v prípade trestného činu určitej závažnosti vyhostiť takého štátneho príslušníka tretieho štátu zo svojho územia, hoci to znamená, že dotknuté dieťa bude musieť opustiť územie Únie, pokiaľ je takéto rozhodnutie primerané a v súlade so základnými právami.

36 Je potrebné zdôrazniť, že článok 20 ZFEÚ nemá vplyv na možnosť členských štátov odvolávať sa na výhradu súvisiacu najmä s ochranou verejného poriadku a verejnej bezpečnosti. Vzhľadom na uvedené, pokiaľ situácia CS patrí do pôsobnosti práva Únie, jej posúdenie musí zohľadňovať právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, tak ako ho stanovuje článok 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), pričom tento článok treba vykladať s ohľadom na povinnosť zohľadniť najlepšie záujmy dieťaťa, ktorá je stanovená v článku 24 ods. 2 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, body 53 a 54).

37 Okrem toho treba pripomenúť, že pri zdôvodňovaní výnimky z práva občanov Únie alebo ich rodinných príslušníkov na pobyt odvolaním sa na pojmy „verejný poriadok“ a „verejná bezpečnosť“, je potrebné tieto pojmy vykladať reštriktívne tak, aby ich rozsah členské štáty nemohli určovať jednostranne bez kontroly inštitúcií Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. decembra 1974, van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, bod 18; z 27. októbra 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, bod 33; z 29. apríla 2004, Orfanopoulos a Oliveri, C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, body 64 a 65; z 27. apríla 2006, Komisia/Nemecko, C-441/02, EU:C:2006:253, bod 34, ako aj zo 7. júna 2007, Komisia/Holandsko, C-50/06, EU:C:2007:325, bod 42).

38 Súdny dvor rozhodol, že pojem „verejný poriadok“ v každom prípade predpokladá popri porušení spoločenského poriadku, ktorým je každé porušenie zákona, existenciu skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby ovplyvňujúcej jeden zo základných záujmov spoločnosti.

39 Pokiaľ ide o pojem „verejná bezpečnosť“, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že tento pojem zahŕňa vnútornú bezpečnosť členského štátu, ako aj jeho vonkajšiu bezpečnosť, a teda že dosah na fungovanie inštitúcií a podstatných verejných služieb, ako aj prežitie obyvateľstva a riziko vážneho narušenia vonkajších vzťahov alebo mierového spolužitia národov, prípadne dosah na vojenské záujmy môžu ovplyvňovať verejnú bezpečnosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. novembra 2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, body 43 a 44, ako aj z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84,

body 65 a 66). Súdny dvor takisto rozhodol, že boj proti kriminalite spojenej s pašovaním omamných látok v organizovanej skupine (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, body 45 a 46) alebo proti terorizmu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. novembra 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, EU:C:2002:712, body 12 a 35) je obsiahnutý v pojme „verejná bezpečnosť“.

40 V tomto kontexte sa treba domnievať, že pokiaľ je rozhodnutie o vyhostení založené na existencii skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť vyplývajúcej z trestnej činnosti štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý má svoje deti, občanov Únie, vo výlučnej starostlivosti, je takéto rozhodnutie v súlade s právom Únie.

41 Tento záver však nemožno automaticky vyvodiť len z toho, že dotknutá osoba má záznam v registri trestov. Mohol by vyplývať len z konkrétneho posúdenia všetkých skutočných a relevantných okolností prejednávanej veci vnútroštátnym súdom, vo svetle zásady proporcionality, najlepšieho záujmu dieťaťa a základných práv, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor.

42 Toto posúdenie tak musí najmä zohľadniť osobné správanie dotknutého jednotlivca, dĺžku a zákonnosť pobytu dotknutej osoby na území daného členského štátu, povahu a závažnosť spáchaného porušenia, existujúci stupeň nebezpečnosti dotknutej osoby pre spoločnosť, vek jej detí a ich zdravotný stav, ako aj ich rodinnú a ekonomickú situáciu.

43 V prejednávanej veci vnútroštátny súd uvádza, že podľa vnútroštátnej úpravy dotknutej vo veci samej musí minister vnútra vydať rozhodnutie o vyhostení voči osobe, ktorá je štátnym príslušníkom iného štátu ako Spojené kráľovstvo a bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu a odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvanásť mesiacov, s výnimkou prípadu, keď by sa týmto rozhodnutím „porušili práva odsúdeného páchateľa, ktoré mu vyplývajú zo Zmlúv Únie“.

44 Zdá sa, že táto právna úprava vytvára systematickú a automatickú väzbu medzi odsúdením dotknutej osoby za trestný čin a opatrením vyhostenia, ktoré sa voči nej uplatní, alebo že v každom prípade existuje prezumpcia, podľa ktorej musí byť dotknutá osoba vyhostená zo Spojeného kráľovstva.

45 Ako však vyplýva z bodov 40 až 42 tohto rozsudku, samotná existencia zápisu v registri trestov nemôže sama osebe odôvodniť rozhodnutie o vyhostení, ktoré by mohlo dieťa CS zbaviť možnosti skutočne využívať podstatnú časť práv vyplývajúcich z postavenia občana Únie.

46 Vzhľadom na závery uvedené v bode 40 tohto rozsudku je v prvom rade úlohou vnútroštátneho súdu, aby zistil, ktorý prvok správania CS alebo protiprávneho konania, ktorého sa dopustila, predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti alebo hostiteľského členského štátu, ktorá by v mene ochrany verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti odôvodňovala rozhodnutie o vyhostení zo Spojeného kráľovstva.

47 Vnútroštátnemu súdu z toho dôvodu prislúcha, aby posúdil jednak stupeň spoločenskej nebezpečnosti protiprávneho správania, ktorého sa CS dopustila, a jednak prípadné dôsledky, ktoré by takéto správanie mohlo mať na verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť dotknutého členského štátu.

48 V rámci posúdenia, ktoré bude musieť vykonať, musí vnútroštátny súd takisto zohľadniť základné práva, ktorých dodržiavanie Súdny dvor zabezpečuje, najmä právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, tak ako ho stanovuje článok 7 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, bod 52), a zabezpečiť dodržiavanie zásady proporcionality.

49 Pri vyvažovaní záujmov, o ktoré ide, je potrebné zohľadniť najvyšší záujem dieťaťa. Osobitná pozornosť musí byť venovaná jeho veku, situácii v dotknutom členskom štáte a stupňu jeho závislosti na rodičovi (pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP z 3. októbra 2014, Jeunesse v. Holandsko, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, § 118).

50 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné na položené otázky odpovedať tak, že článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej musí byť štátny príslušník tretieho štátu, ktorý bol v minulosti odsúdený za trestný čin, vyhostený z územia tohto členského štátu do daného tretieho štátu, hoci tento štátny príslušník má vo svojej starostlivosti maloleté dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tohto členského štátu a zdržiava sa v ňom od svojho narodenia bez toho, aby využilo svoje právo voľného pohybu, pokiaľ by toto dieťa muselo v dôsledku vyhostenia dotknutej osoby opustiť územie Únie, čím by bolo zbavené možnosti skutočne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu vyplývajú z postavenia občana Únie. Za výnimočných okolností však členský štát môže prijať opatrenie na vyhostenie pod podmienkou, že toto opatrenie je založené na osobnom správaní tohto štátneho príslušníka tretieho štátu, ktoré musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti tohto členského štátu, a že pri jeho prijatí boli zohľadnené jednotlivé dotknuté záujmy, čo musí overiť vnútroštátny súd.

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej musí byť štátny príslušník tretieho štátu, ktorý bol v minulosti odsúdený za trestný čin, vyhostený z územia tohto členského štátu do daného tretieho štátu, hoci tento štátny príslušník má vo svojej starostlivosti maloleté dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tohto členského štátu a zdržiava sa v ňom od svojho narodenia bez toho, aby využilo svoje právo voľného pohybu, pokiaľ by toto dieťa muselo v dôsledku vyhostenia dotknutej osoby opustiť územie Európskej únie, čím by bolo zbavené možnosti skutočne využívať podstatnú časť práv, ktoré mu vyplývajú z postavenia občana Únie. Za výnimočných okolností však členský štát môže prijať opatrenie na vyhostenie pod podmienkou, že toto opatrenie je založené na osobnom správaní tohto štátneho príslušníka tretieho štátu, ktoré musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti tohto členského štátu, a že pri jeho prijatí boli zohľadnené jednotlivé dotknuté záujmy, čo musí overiť vnútroštátny súd.

Podpisy